

Obsahový štandard na prijímacích skúškach

(uchádzač 5-ročného gymnázia)

Slovenský jazyk

Zvuková rovina jazyka a pravopis:

- delenie hlások (samohlásky, spoluhlásky, dvojhásky)
- bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka
- melódia vety
- priama reč, uvádzacia veta
- slabikotvorné hlásky
- výslovnosť
- spodobovanie
- vybrané slová
- rozdeľovanie slov na slabiky
- vsuvka, oslovenie
- prístavok
- pravidlo o rytmickej krátení

Významová/lexikálna rovina jazyka:

- slovo, slovná zásoba
- spisovné a nespisovné slová
- slangové slová
- nárečové slová
- neutrálne a citovo zafarbené slová
- domáce slová a slová cudzieho pôvodu
- slovníky (pravopisný, synonymický, výkladový, cudzích slov, frazeologický)
- nové slová
- zastarané slová
- historizmy
- archaizmy
- jednovýznamové a viacvýznamové slová
- synonymá
- antonymá
- skratky
- jednoslovné a viacslovné pomenovania
- nepriame pomenovania
- ustálené slovné spojenia/frazeologizmy
- príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
- spôsoby obohacovania slovných zásob (tvorenie a preberanie)
- tvorenie slov odvodzovaním (predpona, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo) a skladaním (zložené slová)

Tvarová/morfologická rovina jazyka:

- ohybné a neohybné slovné druhy
- gramatické kategórie - menné (rod, číslo, pád) a slovesné (osoba, číslo, čas, spôsob, vid)
- vzory skloňovania
- podstatné mená (všeobecné/vlastné, konkrétne/abstraktné, životné/neživotné, pomnožné podstatné mená, cudzie nesklonné podstatné mená, podstatné meno pani, podstatné mená mužského rodu zvieracie a neživotné zakončené na -r, -l)
- prídavné mená (stupňovanie, akostné, vzťahové, privlastňovacie - druhové/individuálne, vzory - pekný, cudzí, pávi, matkin, otcov)
- zámená (osobné základné/privlastňovacie, opytovacie, ukazovacie)
- číslovky (určité/neurčité, základné, radové, násobné)
- slovesá (tykanie/vykanie, zvrätané/nezvrätané, neurčitok, sloveso byť, jednoduchý a zložený tvar, plnovýznamové/neplnovýznamové)
- príslovky (stupňovanie, druhy)
- predložky (väzba s pádom, vokalizácia)
- spojky, častice, citoslovčia

Syntaktická/skladobná rovina jazyka:

- jednoduchá veta (holá, rozvitá, rozvitá s viacnásobným vetným členom)
- jednoduché súvetie
- vety podľa obsahu (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia)
- vety podľa členitosti (jednočlenná - slovesná/neslovesná a dvojčlenná - úplná/neúplná)

- hlavné vetné členy (vetný základ, podmet - vyjadrený/nevyjadrený, prísudok - slovesný/neslovesný/slovesno-menný)
- vedľajšie vetné členy (predmet, príslovkové určenie - miesta, času, spôsobu, príčiny, prívlastok - zhodný/nezhodný, prístavok)
- vetné sklady (prisudzovací)
- zhoda
- interpunkcia

Sloh:

- slohové útvary v zmysle ŠVP pre ZŠ (5. – 8. ročník)
- vnútorná kompozícia rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie)
- pojmy: odosielať, prijímať, komunikačná situácia, efektívna komunikácia, asertívna komunikácia

Literárna výchova

Všeobecné pojmy:

- literárne formy, náučná literatúra, umelecká literatúra, dobrodružná literatúra, literatúra faktu, vedecko-fantastická literatúra, vedecko-populárna literatúra

Literárne druhy:

- lyrika (prírodná, ľúbostná), epika

Literárne žánre:

- komiks	- pranostika	- povesť
- bájka	- rozprávka	- balada
- báseň	- rozhlasová hra	- anekdota
- pieseň	- báj	
- hádanka	- legenda	
- vyčítanka	- poviedka	
- príslovie	- modlitba	
- porekadlo	- román	

Štruktúra diela:

- dej	- nadpis, odsek, kapitola,
- hlavná myšlienka	diel, verš, strofa
- téma	- vnútorná kompozícia (úvod, zápleтка,
- literárna postava	vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie)
- rozprávač	

Štylizácia textu:

- dialóg, monológ
- prirovnávanie, zdobenina, personifikácia, metafora, epiteton, básnická otázka, nonsens

Metrika:

- rým (združený, striedavý, obkročný, prerývaný)
- rytmus, verš, voľný verš, refrén